

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

Jaarverslag Privacy First 2011

Stichting Privacy First
Postbus 71909
1008 EC Amsterdam
Tel: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Inhoudelijke speerpunten	2
Biometrie	2
A. Paspoortproces van Privacy First	2
B. GemeenteGarantieBrief	4
C. Wob-procedure inzake de Paspoortwet	5
D. Mobiele vingerscanners	5
Elektronisch Patiëntendossier (EPD)	5
OV-chipkaart.....	5
Privacy Impact Assessments & <i>privacy by design</i>	6
Automatische nummerplaatherkenning (ANPR).....	7
Grenscontrolesysteem @migo-Boras	7
<i>Profiling</i>	7
3. Politieke lobby	8
Nationaal	8
Internationaal.....	8
4. Communicatie	9
Massamedia	9
Individuele burgers.....	11
Internet.....	12
5. Evenementen	12
6. Organisatie	13
7. Financiën	14

1. Inleiding

In het eerste decennium van de 21ste eeuw is het recht op privacy in Nederland enorm onder druk komen te staan. Enerzijds vloeide dit voort uit de collectieve *mindset* na '9/11', waarin voor klassieke burgerrechten zoals het recht op privacy steeds minder plaats leek. Anderzijds vloeide het voort uit razendsnelle technologische ontwikkelingen die inherente privacyrisico's met zich meebrachten. Voorbeelden hiervan zijn de opmars van internet, mobiele telefonie, cameratoezicht en biometrie: allemaal technologie die bedoeld is om de mens te dienen, maar die onze samenleving evengoed kan ontwrichten. Bijvoorbeeld bij misbruik ervan of bij ondoordacht gebruik zonder goede privacywaarborgen. Een ICT-droom kan dan snel omslaan in een maatschappelijke nachtmerrie. Deze constatering lagen ten grondslag aan de oprichting van Stichting Privacy First in maart 2009. Reeds enkele maanden later (in de zomer van 2009) was de eerste positieve maatschappelijke kentering waarneembaar: mede onder druk van Privacy First leidde de opslag van vingerafdrukken onder de nieuwe Paspoortwet tot een storm van kritiek. Dit werkte vervolgens als maatschappelijk breekijzer: door alle ophef rond de Paspoortwet kwam een brede Nederlandse privacybeweging tot stand. Sindsdien heeft Privacy First haar werkterrein geleidelijk uitgebreid en is het thema privacy steeds hoger op de maatschappelijke agenda komen te staan. Hieronder lichten wij dit graag voor u toe.

2. Inhoudelijke speerpunten

Het voornaamste werkterrein van Privacy First sinds 2009 is biometrie: het kunnen herkennen van mensen aan hun lichaamskenmerken, bijvoorbeeld vingerafdrukken en gezichtsscans. Daarnaast lag de focus van Privacy First op rekeningrijden en 'slimme energiemeters'. Sinds 2010 is ons werkterrein uitgebreid met de volgende beleidsonderwerpen: het Elektronisch Patiëntendossier (EPD), de OV-chipkaart, Privacy Impact Assessments, *privacy by design*, cameratoezicht (ANPR & @migo-Boras) en *profiling*.

Biometrie

A. Paspoortproces van Privacy First

Door de nieuwe Paspoortwet van juni 2009 moest iedere Nederlander voortaan vingerafdrukken afstaan voor de aanvraag van een nieuw paspoort of identiteitskaart. Die vingerafdrukken zouden voor allerlei doeleinden in een centrale database worden opgeslagen, waaronder voor opsporing en vervolging. Volgens vrijwel alle experts vormde dit een flagrante schending van de mensenrechten, met name het recht op privacy. Reden voor Privacy First om, na tevergeefs protest bij regering en parlement, samen met 22 burgers de Nederlandse Staat voor de rechter te slepen.

Charles van der Hoog op weg naar het Paspoortproces bij de rechtbank Den Haag. © Guus Schoonewille

Privacy First werd (en wordt) in het Paspoortproces terzijde gestaan door Christiaan Alberdingk Thijm en Vita Zwaan van SOLV Advocaten. De voorbereiding van ons civiele Paspoortproces begon in de herfst van 2009 en mondde in mei 2010 uit in een spijkerharde dagvaarding aan het adres van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Nadat onze zaak eind 2010 voor de Haagse rechtbank had gediend, werden echter zowel Privacy First als alle mede-eisers in februari 2011 *rücksichtslos* niet-ontvankelijk verklaard. Op dat moment was het Paspoortproces voor de rechtbank Den Haag blijkaar ‘too hot to handle’. Privacy First kondigde meteen hoger beroep aan.

Naast het traject van Privacy First in rechte was er echter ook het politieke spoor: mede onder invloed van het Paspoortproces was de Tweede Kamer reeds overstag gegaan. Een dag na de niet-ontvankelijkverklaring door de rechtbank Den Haag berichtte de Volkskrant (getipt door Privacy First) dat een meerderheid van de Tweede Kamer inmiddels tegen centrale opslag van vingerafdrukken was. Hierdoor ontstond een nieuwe politieke dynamiek die in april 2011 uitmondde in de toezegging van minister Donner (BZK) om de opslag van vingerafdrukken stop te zetten. Het juridisch hoger beroep van Privacy First tegen de nieuwe Paspoortwet loopt sindsdien gewoon door. Dit onder meer vanwege de ontvankelijkheidsaspecten die niet alleen voor Privacy First maar ook voor talloze andere maatschappelijke organisaties van cruciaal belang zijn. Daarnaast heeft Privacy First er in 2011 diverse malen op aangedrongen om de verplichte afdruk van vingerafdrukken voor een identiteitskaart zo spoedig mogelijk te laten vervallen. Minister Donner heeft vervolgens toegezegd om uiterlijk in de eerste helft van 2012 de Paspoortwet dusdanig te herzien dat een “vingerafdrukvrije” identiteitskaart realiteit wordt.

Pleidooi van Christiaan Alberdingk Thijm in het Paspoortproces. © Guus Schoonewille

B. GemeenteGarantieBrief

Parallel aan ons juridische Paspoortproces en onze politieke lobby bracht Privacy First begin 2010 de zogeheten GemeenteGarantieBrief in omloop: met deze modelbrief kon iedere burger zijn of haar gemeente laten verklaren dat de schade door eventueel verlies of misbruik van opgeslagen vingerafdrukken voor rekening van de gemeente zou komen. Deze actie van Privacy First leidde tot een openbare instructie van staatssecretaris Bijleveld (BZK) aan alle Nederlandse gemeenten om dergelijke brieven niet te ondertekenen. Tegelijkertijd stelde de Nationale ombudsman (Alex Brenninkmeijer) echter dat gemeenten verplicht waren om deze brieven wél in ontvangst te nemen: burgers hebben immers het recht van petitie. De GemeenteGarantieBrief werd vervolgens onderwerp van debat met de staatssecretaris tijdens een mondeling vragenuur in de Tweede Kamer. Deze actie kan sindsdien met recht een succes genoemd worden en loopt nog altijd door, sinds augustus 2011 in een geactualiseerde versie: de GemeenteGarantieBrief 2.0. Deze ‘protestbrief’ is te downloaden op de website van Privacy First (onder ‘Acties’). Talloze burgers hebben hier reeds tevreden gebruik van gemaakt.

C. Wob-procedure inzake de Paspoortwet

De ontwikkeling van de nieuwe Paspoortwet gaat terug tot eind jaren '90 en kenmerkte zich in de loop der jaren door een toenemend gebrek aan transparantie, zo constateerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) eind 2010. Veel relevante overheidsdocumenten waren (en zijn) nooit openbaar gemaakt en betrokken overheidsonderdelen bleven veelal aan het zicht van de burger onttrokken. Dit bleek eens te meer tijdens een parlementaire hoorzitting over de Paspoortwet in april 2011. Voor Privacy First vormde dit de aanleiding om middels een procedure op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) alsnog zoveel mogelijk openheid van zaken te bewerkstelligen. Op basis van ons Wob-verzoek werd in september 2011 een eerste reeks relevante documenten vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan Privacy First toegezonden. Deze documenten zijn vervolgens integraal op de website van Privacy First gepubliceerd. Een volgende reeks documenten werd begin 2012 verwacht. Indien nodig zal Privacy First niet aarzelen om deze Wob-procedure bij de rechter voort te zetten.

D. Mobiele vingerscanners

In juli 2011 werd bekend dat vier regionale politiekorpsen een proef met mobiele vingerscanners zouden gaan houden. Deze proef zou gaan lopen van eind 2011 tot begin 2012. Privacy First heeft er in de media diverse malen op aangedrongen de mobiele vingerscanners niet in te voeren. De proef loopt momenteel nog.

Elektronisch Patiëntendossier (EPD)

Vanwege privacy- en veiligheidsbezwaren verwees de Eerste Kamer het landelijk EPD in april 2011 unaniem naar de prullenbak. Vervolgens werd echter door een kleine groep belanghebbende marktpartijen (waaronder zorgverzekeraars) doorgewerkt aan een private doorstart van vrijwel ditzelfde EPD. Privacy First heeft hierover meerdere malen alarm geslagen richting media en politiek. Mede onder druk hiervan spelen in de voorlopige opzet van het EPD de privacy en keuzevrijheid van de patiënt een grotere rol dan voorheen het geval was. Insteek van Privacy First blijft echter een alternatief, regionaal vormgegeven EPD waarin volledig voldaan wordt aan het moderne vereiste van 'privacy by design': het technisch waarborgen van de privacy vanaf het eerste systeemontwerp.

OV-chipkaart

Sinds begin 2010 heeft Privacy First structureel aandacht gevraagd voor de problematiek rond de OV-chipkaart, waaronder 1) het gebrek aan anonimiteit voor de reiziger, 2) de bewaartermijnen van reisgegevens, 3) de slechte beveiliging van de kaart en 4) de hogere reiskosten. Halverwege 2011 is een nieuw type, moeilijker te kraken OV-chipkaart ingevoerd. Ondanks gedeeltelijke erkenning van de overige problemen rond de OV-chipkaart door het verantwoordelijke bedrijf (Trans Link Systems) tegenover Privacy First, zijn veel van deze problemen begin 2012 nog altijd niet opgelost. Voor Privacy First blijft een privacyvriendelijke OV-chipkaart dan ook een speerpunt.

Bodyscans op luchthavens

Een ander onderwerp dat Privacy First sinds 2010 zorgen baarde was de invoering van bodyscans op luchthavens. Met name de verplichte röntgenscanners op Amerikaanse luchthavens waren ons een doorn in het oog. Op onderstaande Nieuwjaarswens na heeft dit in 2011 echter niet tot (reeds geplande) actie van Privacy First hoeven leiden. Vooralsnog is op Schiphol immers sprake van vrijwillige i.p.v. verplichte *millimeter wave* scanners, in lijn met het motto van Privacy First: “eigen keuzes in een vrije omgeving”.

Nieuwjaarswens Privacy First 2011 (foto: bodyscan op Amerikaanse luchthaven).

Privacy Impact Assessments & *privacy by design*

Twee principiële kwesties waar Privacy First sinds haar oprichting continu op heeft gehamerd zijn de invoering van verplichte Privacy Impact Assessments en *privacy by design*. Voorafgaand aan de invoering van nieuwe wetgeving of nieuw beleid dient eerst grondig en onafhankelijk onderzocht te worden in hoeverre de privacy van burgers hierdoor aangetast kan raken. Tevens dient een strikte toetsing plaats te vinden aan fundamentele privacyvereisten, waaronder de noodzakelijkheid en proportionaliteit van de betreffende maatregel. Privacygevoelige ICT-systemen dienen reeds vanaf de ontwerpfase te voldoen aan *privacy by design*, bijvoorbeeld door gebruik te maken van *privacy enhancing technologies*. In 2011 hebben zowel de Eerste als de Tweede Kamer moties aangenomen die het gebruik van Privacy Impact Assessments en *privacy by design* voor de overheid verplicht stellen. Van de zijde van het kabinet is hier positief op gereageerd. Dit is een belangrijke doorbraak en past geheel in het streven van Privacy First om Nederland op dit terrein een gidsland te laten worden.

Automatische nummerplaatherkenning (ANPR)

Begin 2011 kondigde minister van Veiligheid en Justitie Opstelten een concept-wetsvoorstel aan om de kentekens van alle auto's door middel van cameratoezicht (ANPR) vier weken te gaan opslaan voor opsporing en vervolging. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) heeft dit voorstel vervolgens onrechtmatig verklaard. Volgens het CBP dienen alle kentekens die niet verdacht zijn (zogenoeten 'no-hits') direct uit de databases van politie en justitie te worden verwijderd. De vorige minister van Justitie (Hirsch Ballin) was in 2010 van plan om een vergelijkbaar voorstel in te dienen met een bewaartermijn van 10 dagen. Vervolgens verklaarde de Tweede Kamer dit onderwerp echter controversieel. Privacy First heeft zich altijd tegen de opslag van 'no-hits' uitgesproken. Gedurende 2011 heeft Privacy First meerdere malen laten weten een rechtszaak tegen de Staat aan te spannen indien het voorstel van Opstelten tot wet zou worden verheven. Desondanks kondigde het kabinet eind 2011 aan om het wetsvoorstel alsnog bij de Tweede Kamer in te dienen. Daarmee ligt een ANPR-proces van Privacy First tegen de Staat in het verschiet.

Grenscontrolesysteem @migo-Boras

Begin 2011 werd bekend dat Nederland sinds 2005 in alle stilte heeft gewerkt aan de ontwikkeling van automatisch cameratoezicht langs de Nederlands-Duitse en Nederlands-Belgische landsgrenzen, genaamd @migo-Boras (voorheen @MIGO). Door dit ANPR-achtige systeem zal al het grenspasserende verkeer (inclusief inzittenden) worden gefotografeerd en zullen alle kentekens aan de hand van diverse databanken worden 'gescreend' en *geprofiled*. Aan de hand van zwarte lijsten en profielen wordt bepaald welke auto's door motoragenten dienen te worden aangehouden en aan een nadere inspectie onderworpen. Vanaf oktober 2011 verscheen hierover een reeks kritische publicaties met Privacy First in (achtereenvolgens) de Nederlandse, Duitse en andere Europese media. Op aandringen van Duitsland heeft de Europese Commissie in november 2011 om opheldering gevraagd bij de Nederlandse regering. Dit wegens strijdigheid van @migo-Boras met het Schengenverdrag en het recht op privacy. Privacy First heeft die maand e.e.a. aangekaart bij de VN-Mensenrechtenraad. Tevens heeft Privacy First aangekondigd juridische stappen te zullen nemen indien het systeem ongewijzigd zou worden ingevoerd. De Nederlandse regering heeft de implementatie van het systeem vervolgens herzien en opgeschort tot de zomer van 2012.

Profiling

Zowel door bedrijven als overheden wordt de laatste jaren in toenemende mate gebruik gemaakt van *datamining*-technieken om individuele burgers en groepen digitaal te kunnen profileren. Dergelijke profielen worden onder meer gebruikt voor commerciële doeleinden, fraudedetectie, opsporing en terrorismebestrijding, vaak zonder specifieke wetgeving, zonder *checks & balances* en zonder kennis en inzage voor de burger(s) in kwestie. Naast inbreuken op de privacy staat de sturende werking hiervan op gespannen voet met de menselijke autonomie en vrije individuele ontwikkeling. Daarnaast is er een duidelijke *function creep* (doelverschuiving) zichtbaar in de toepassing van *profiling* door de overheid en bedrijven: van passieve registratie naar actieve, *real-time*, *online* identificatie van burgers, consumenten, verdachten etc. Privacy First staat voor de fundamentele rechten van zowel verdachte (niemand is schuldig totdat het tegendeel bewezen is) als onverdachte burgers (wie niet verdacht is hoeft niet gevolgd of gecontroleerd te worden).

Uitgangspunt is het fundamentele recht van de burger om met rust gelaten te worden in zijn of haar eigen privéomgeving en zich vrij en onbespied te kunnen bewegen in de openbare ruimte. In dit verband dient de nadruk te liggen op de basistaakstelling van de overheid als *privacybeschermer* voor burgers in plaats van als *privacyschender*. In 2011 heeft Privacy First dan ook diverse malen opgeroepen tot het betrachten van meer verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en transparantie bij *profiling* en het ontwikkelen van specifieke wetgeving ter zake. Aan deze oproep lijkt inmiddels zowel op nationaal als op Europees niveau gehoor te worden gegeven. Het wachten is in 2012 op het eerste Nederlandse wetsvoorstel om *profiling* op privacyvriendelijke wijze te reguleren.

3. Politieke lobby

Nationaal

Naast persoonlijke gesprekken en emails aan individuele Kamerleden verzond Privacy First in 2011 de volgende brieven aan de Eerste en Tweede Kamer en (cc) aan relevante bewindspersonen:

- Brieven over het Elektronisch Patiëntendossier (EPD) aan de Tweede Kamer d.d. 24 juni, 13 november en 12 december 2011;
- Brief t.b.v. beleidsdebat over privacy aan de Tweede Kamer, 8 september 2011;
- Brief t.b.v. beleidsdebat over digitale dataverwerking aan de Eerste Kamer, 13 mei 2011;
- Brief ter invoering van identiteitskaarten zonder vingerafdrukken aan minister Donner (BZK), 4 mei 2011;
- Brief ter herziening van de nieuwe Paspoortwet aan de Tweede Kamer, 21 april 2011.

Daarnaast was Privacy First mede-opsteller en ondertekenaar van brieven van het Platform Bescherming Burgerrechten aan de Tweede Kamer (met cc aan relevante bewindspersonen):

- Brief over het EPD aan de Tweede Kamer, 14 november 2011;
- Brief t.b.v. beleidsdebat over privacy aan de Tweede Kamer, 11 september 2011;
- Brief i.v.m. de oprichting van het College voor de Rechten van de Mens aan de Tweede Kamer, 22 maart 2011.

Internationaal

Eind 2011 was Privacy First nauw betrokken bij de opstelling van de bijdrage van het Platform Bescherming Burgerrechten aan de gezamenlijke schaduwrapportage van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) en 24 andere maatschappelijke organisaties t.b.v. de *Universal Periodic Review* van Nederland bij de VN-Mensenrechtenraad op 31 mei 2012. In dit verband diende Privacy First op 28 november 2011 tevens een eigen schaduwrapportage over Nederland bij de VN-Mensenrechtenraad in Genève in. De voornaamste aanbevelingen in onze rapportage luiden als volgt:

- Géén nationale biometrische database, ook niet op lange termijn;

- Géén invoering van mobiele vingerscanners;
- Invoering van een anonieme OV-chipkaart die écht anoniem is;
- Géén invoering van automatische nummerplatherkenning (ANPR) zoals momenteel beoogd;
- Openheid en opschorting van het nieuwe grenscontrolesysteem @migo-Boras;
- Een vrijwillig, regionaal i.p.v. landelijk EPD met *privacy by design*;
- Goede wetgeving rond *profiling* (het profileren van burgers).

Daarnaast was Privacy First in maart 2011 mede-opsteller en ondertekenaar van een brede internationale petitie aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa (dhr. Jagland). In deze petitie eiste een internationale coalitie van meer dan 60 maatschappelijke organisaties een Europees onderzoek naar de opslag en het gebruik van biometrische gegevens door Europese overheden.

4. Communicatie

Massamedia

Sinds de zomer van 2009 verschijnt Privacy First regelmatig in de media bij reportages en interviews over de nieuwe Paspoortwet, het Paspoortproces en verwante kwesties rond privacy en biometrie. Zo trad Privacy First in 2010 o.a. op bij EénVandaag en de VARA Ombudsman:

© VARA Ombudsman 12 november 2010: interview over het Paspoortproces.

In 2011 is het nationale mediabereik van Privacy First vergroot en inhoudelijk diverser geworden. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First ook steeds vaker door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips. Sinds eind 2011 verschijnt Privacy First tevens in de

buitenlandse (met name Duitse) media n.a.v. Nederlandse ontwikkelingen rond het grenscontrolesysteem @migo-Boras. Hieronder een selectie van onze mediamomenten in 2011:

- FOK! Nieuws, 29 dec. 2011, 'Stichting hekelt teloorgang privacy'
- Webwereld, 13 dec. 2011: 'Private EPD is opportunistische schijnoplossing'
- NOS Radio 1 Journaal, 30 nov. 2011: interview met Privacy First over nieuw grenscontrolesysteem @migo-Boras
- Spits, 30 nov. 2011: 'Twijfel over zwarte doos in auto'
- PowNews, 25 nov. 2011: Privacy First steunt oproep tot Nationaal Privacy Debat
- ZDF Journaal (Duitsland), 25 nov. 2011: interview met Privacy First over grenscontrolesysteem @migo-Boras
- BNN 24/7, 18 nov. 2011: reactie Privacy First op Amerikaanse 'pratende lantaarnpalen'
- WDR.de (Duitsland), 17 nov. 2011: 'Kamerakontrolle an den Grenzen: Niederlande planen Autoüberwachung'
- FunX radio, 16 nov. 2011: interview met Privacy First over vingerafdrukken voor de sportschool
- Webwereld, 14 nov. 2011: 'Tweede Kamer wil toch door met EPD'
- AutoWeek, 2 nov. 2011: interview met Privacy First over spionagekastjes in de auto
- NRC Next, 31 okt. 2011: 'Ze zien je straks overal'
- NRC Handelsblad, 31 okt. 2011: 'Een dagje naar Antwerpen? De marechaussee kijkt mee'
- FunX radio, 28 okt. 2011: interview met Privacy First over mobiele vingerscanners
- BNR Nieuwsradio, 26 okt. 2011: reactie van Privacy First op proef met mobiele vingerscanners
- FunX radio, 20 okt. 2011: interview met Privacy First over "anonieme" OV-chipkaart
- Security.nl, 19 okt. 2011: "Anonieme OV-chipkaart niet anoniem"
- De Pers, 18 okt. 2011: 'Anoniem reizen kan niet meer'
- Radio 5 (NTR), 22 sept. 2011: interview met Privacy First over preventieve screening van woninghuurders
- AutoWeek, 21 sept. 2011: interview met Privacy First over ANPR in Amsterdam
- Nieuw Amsterdams Peil, 16 sept. 2011: 'Scannen kentekens omstreden'
- Parool, 12 sept. 2011: 'Nummerplaatscan niet voor opsporing'
- Computable, 2 sept. 2011: 'Gezichtsscan door overheid is privacygevaar'
- Humanistischverbond.nl, 3 aug. 2011: 'Privacy First schiet burger te hulp met GemeenteGarantieBrief'
- NRC Handelsblad, 2 aug. 2011: 'Bescherm burgers, niet inbrekers'
- De Pers, 21 juli 2011: 'Weerstand tegen het afnemen van vingerafdrukken op straat'
- NRC Next, 21 juli 2011: 'Dus iedere 'verdachte' zonder ID moet zijn vingerafdruk afgeven?'
- Metro, 21 juli 2011: 'Mobiele vingerscan voor vreemdelingen'
- BNR Peptalk 19 juli 2011, interview met Privacy First over vingerafdrukken in identiteitskaart
- Medical Facts, 15 juli 2011: 'Privacy First stuurt brandbrief aan Tweede Kamer over EPD'
- NOS op 3, 13 juli 2011: 'CBP voorlopig gehoorzaam aan Google'
- Computable, 27 juni 2011: 'Privacy First eist stop van doorstart EPD'
- De Pers, 9 juni 2011: 'Privacy is het nieuwe groen'
- Vrij Nederland, 4 juni 2011: 'Hoe een slecht paspoort er toch kwam'
- De Pers, 24 mei 2011: 'Gemeenten vragen nog steeds om vingerafdrukken'
- De Pers, 6 mei 2011: 'Foute afdruk in je paspoort'
- De Pers, 28 april 2011: 'Olé! Opslag vingerafdrukken is passé'
- Algemeen Dagblad, 28 april 2011: 'Veel gejuich om besluit vingerafdrukken niet op te slaan'
- Metro, 28 april 2011: 'Opslag van vingerafdruk van de baan'
- Trouw, 28 april 2011: 'Privacyvoorvechters blij over schrappen vingerafdruklijst'
- Diverse regionale kranten, 28 april 2011: 'Ons voornaamste doel is bereikt'
- FunX radio, 27 april 2011: interview met Privacy First over afschaffing opslag vingerafdrukken
- Ravage Digitaal, 27 april 2011: 'Burgers slaan Paspoortwet aan diggelen'

- Spits, 20 april 2011: 'WOB-procedure om paspoort'
- NRC Handelsblad, 20 april 2011: 'D66 en SP willen onderzoek biometrisch paspoort'
- Radio Nederland Wereldomroep, 20 april 2011: 'Nieuw rumoer om biometrisch paspoort'
- RTV Utrecht, 20 april 2011: 'Meer tegenstanders opslag vingerafdrukken'
- Sargasso, 31 maart 2011: 'Alliantie roept op tot Europees onderzoek naar gebruik van biometrie'
- NRC Handelsblad, 17 feb. 2011: 'Hoger beroep om vingerafdrukopslag'
- PowNed, 17 feb. 2011: 'Verzet tegen vingerafdrukken database'
- Webwereld, 17 feb. 2011: 'Hoger beroep tegen vingerafdrukdatabase'
- NOS 6-uur Journaal, 15 feb. 2011: interview over verzet tegen Paspoortwet
- Folia (UvA), 14 feb. 2011: 'De zere plek van de vingerscan'
- Haags Nieuwsblad, 11 feb. 2011: 'Persoonsgebonden OV-chipkaart in strijd met privacywetgeving'
- BNR Nieuwsradio, 4 feb. 2011: reactie Privacy First op onzichtbare opsporings-sms'jes
- Volkskrant, 3 feb. 2011: 'Kamermeerderheid is tegen opslag van vingerafdrukken'
- FunX radio, 2 feb. 2011: interview met Privacy First over gebrek aan privacy anno 2011
- Volkskrant, 2 feb. 2011: 'Vingerafdrukzaak: Privacy First niet-ontvankelijk'
- NRC Next, 2 feb. 2011: 'Mijn vingerafdruk; vier vragen over de rechtszaak over opslag'
- Webwereld, 1 feb. 2011: 'Europese Commissie onderzoekt Nederlandse vingerafdrukdatabase'
- Nieuw Amsterdams Peil, 19 jan. 2011: 'Vingerscan om te sporten'
- Radio 2 (NCRV), 11 jan. 2011: interview met Privacy First over cameratoezicht kentekenplaten.

© PowNews 25 november 2011: Privacy First steunt oproep tot Nationaal Privacy Debat.

Individuele burgers

Dagelijks ontvangt Privacy First vragen van burgers over de meest uiteenlopende privacykwesties. In 2011 voerden de volgende onderwerpen de boventoon:

- Vingerafdrukken voor paspoorten & identiteitskaarten en opslag in databanken;
- Openbaar cameratoezicht;
- ANPR en @migo-Boras;

- Biometrie bij werkgevers en private dienstverleners (o.a. uitzendbureaus, sportcentra en videotheken);
- OV-chipkaart;
- Medische privacy en EPD;
- Identiteitsfraude & foutieve overheidsregistraties;
- Elektronisch Kind Dossier (EKD / DDJGZ);
- Rekeningrijden en privacy in het verkeer;
- Privacy op de werkvloer.

In vrijwel alle gevallen kon Privacy First deze vragen naar tevredenheid beantwoorden, soms na raadpleging van relevante experts in ons netwerk. Bij gebrek aan kennis of ervaring ter zake verwijst Privacy First mensen door naar andere maatschappelijke organisaties of naar gespecialiseerde overheidsinstanties.

Internet

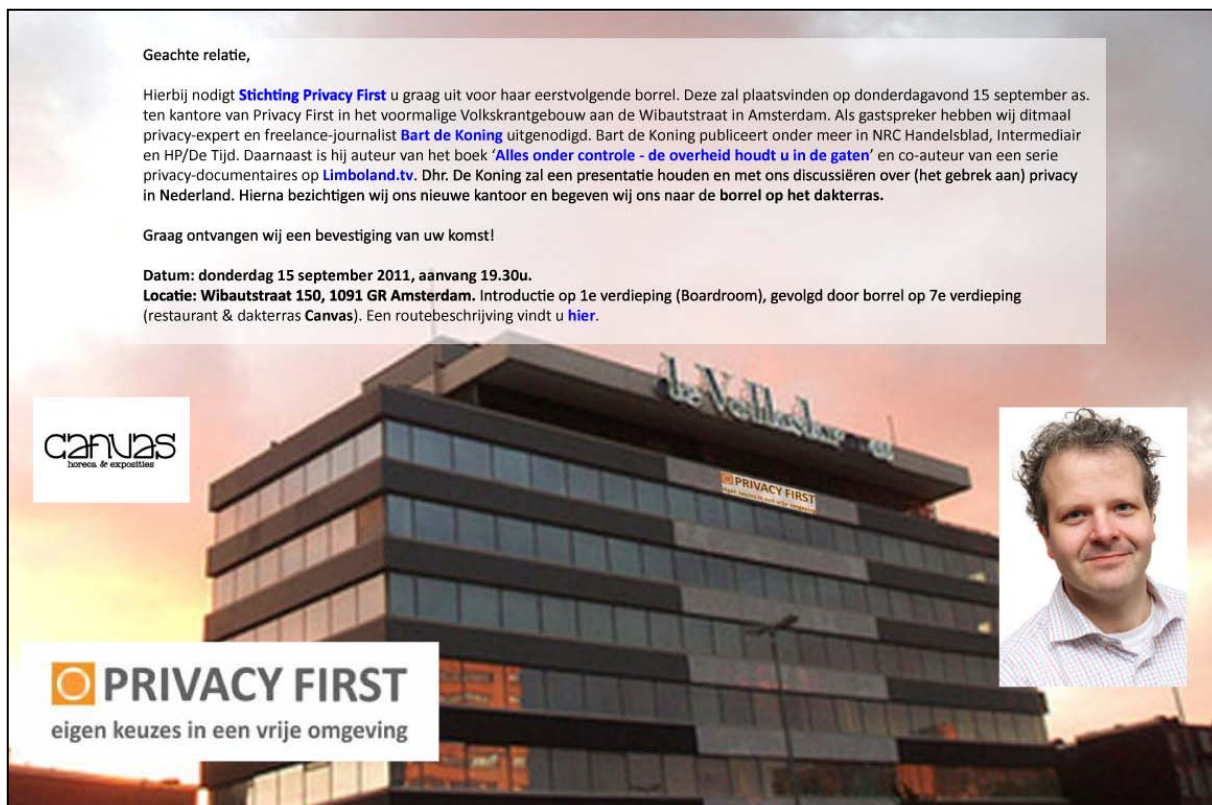
De website van Privacy First vormt ons primaire nieuws- en opiniekanaal. In 2011 is de website van Privacy First verder verbeterd en uitgebreid, onder meer met unieke themapagina's over kunst, muziek, boeken en documentaires. Reeds sinds 2009 betrekken wij kunst en cultuur bij ons werk en in onze communicatie naar de maatschappij. Op deze wijze biedt Privacy First tevens een podium voor kunstenaars, schrijvers en journalisten die privacy hoog in het vaandel hebben staan. Daarnaast is Privacy First online met name actief via Twitter (onze Twitter-aanhang verdrievoudigde in 2011). Voor 2012 staan onder meer actieve communicatie via Facebook (!) en Youtube gepland. Verder blijft Privacy First ruimte bieden voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen.

5. Evenementen

In januari 2011 was Privacy First voor het eerst officieel *event supporter* van de internationale conferentie *Computers, Privacy & Data Protection* (CPDP) in Brussel. Dit megacongres brengt jaarlijks honderden Europese en Noord-Amerikaanse privacy-experts uit de wetenschap, overheid, bedrijfsleven en *civil society* bij elkaar. Een evenement van formaat waar Privacy First zelf op het podium stond was het privacycongres van Sensor Universe in april 2011 (Groningen). Daarnaast gaf Privacy First in 2011 onder meer presentaties bij het Humanistisch Verbond te Arnhem, studieverenigingen en politieke partijen. Symposia en bijeenkomsten waar Privacy First in 2011 actief aan deelnam vonden onder meer plaats bij het NJCM, Amnesty International, de ministeries van Binnenlandse Zaken, Veiligheid & Justitie, het Platform Bescherming Burgerrechten, Vrijbit, Felix Meritis en Theater Frascati. Tenslotte nog vermeldenswaardig is de participatie van Privacy First aan een workshop over RFID-chips en het namaken van vingerafdrukken bij Mediamatic in Amsterdam (mei 2011). Tijdens deze workshop van de Duitse Chaos Computer Club bleek eens te meer hoe kwetsbaar biometrie en RFID-technologie kunnen zijn.

Privacy First organiseert regelmatig borrels annex thema-avonden voor onze vrijwilligers, donateurs en experts uit ons netwerk van journalisten, wetenschappers, ICT'ers en juristen. Voorheen vond dit voornamelijk plaats in café-restaurant Vakzuid (Olympisch Stadion), sinds juni 2011 in de Boardroom en café-restaurant Canvas in het voormalige Volkskrantgebouw in Amsterdam. Thema's en sprekers in 2011 waren privacy in Nederland (spreker: Bart de Koning), biometrie (Max Snijder) en *profiling* door de overheid (Quirine Eijkman en André Hoogstrate). Wilt u graag een uitnodiging voor onze eerstvolgende borrel ontvangen? Mail ons! Dan zetten wij u op de gastenlijst.

Geachte relatie,

Hierbij nodigt **Stichting Privacy First** u graag uit voor haar eerstvolgende borrel. Deze zal plaatsvinden op donderdagavond 15 september as. ten kantore van Privacy First in het voormalige Volkskrantgebouw aan de Wibautstraat in Amsterdam. Als gastspreker hebben wij ditmaal privacy-expert en freelance-journalist **Bart de Koning** uitgenodigd. Bart de Koning publiceert onder meer in NRC Handelsblad, Intermediair en HP/De Tijd. Daarnaast is hij auteur van het boek 'Alles onder controle - de overheid houdt u in de gaten' en co-auteur van een serie privacy-documentaires op Limboland.tv. Dhr. De Koning zal een presentatie houden en met ons discussiëren over (het gebrek aan) privacy in Nederland. Hierna bezichtigen wij ons nieuwe kantoor en begeven wij ons naar de borrel op het dakterras.

Graag ontvangen wij een bevestiging van uw komst!

Datum: donderdag 15 september 2011, aanvang 19.30u.
Locatie: Wibautstraat 150, 1091 GR Amsterdam. Introductie op 1e verdieping (Boardroom), gevolgd door borrel op 7e verdieping (restaurant & dakterras Canvas). Een routebeschrijving vindt u [hier](#).

Uitnodiging kwartaalborrel Privacy First, september 2011.

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestaat sinds eind 2010 uit de volgende personen:

- drs. Bas Filippini (oprichter en voorzitter)
- mr. Vincent Böhre (*director of operations*)
- drs. Charles van der Hoog (adviseur strategie).

De groep vrijwilligers van Privacy First is in 2011 sterk gegroeid en bestaat grotendeels uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR en fotografie). Daarnaast beschikt Privacy First

over een uitgebreid netwerk aan experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

Sinds maart 2011 is Privacy First gevestigd in het voormalige Volkskrantgebouw aan de Wibautstraat in Amsterdam. Voor Privacy First is dit een perfecte locatie: temidden van een enorme diversiteit aan jonge, bevolgen ondernemers, ICT'ers, kunstenaars en maatschappelijke organisaties. Het gebouw heeft een unieke sfeer en energie, niet in de laatste plaats door het restaurant annex club met dakterras op de bovenste verdieping. Daarnaast biedt het gebouw alle faciliteiten waar een organisatie als Privacy First behoefte aan heeft, tegen een uiterst schappelijke prijs. Het Volkskrantgebouw heeft Privacy First in alle opzichten een positieve impuls gegeven en ook onze bezoekers ervaren het vaak als een genot. U bent altijd welkom!

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden geheel afhankelijk van donaties. Het donateursbestand van Privacy First is sinds 2009 snel gegroeid en diverser geworden, voornamelijk door de 'hype' rond het Paspoortproces. Vast beleid van Privacy First is om donaties zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Reis- en lunchkosten zijn in principe voor ieders eigen rekening, interne communicatie verloopt (ook telefonisch) grotendeels via internet en dure borrels of andere luxe zaken zijn voor Privacy First taboe. Op deze manier komt iedere euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Jaaroverzicht 2011 (euro)

Inkomsten:

Donaties en sponsoring	64.342
------------------------	--------

Uitgaven:

Paspoortproces	25.293
----------------	--------

Personeelskosten	24.691
------------------	--------

Huisvesting	5.704
-------------	-------

Kantoorkosten	1.965
---------------	-------

Communicatie	896
--------------	-----

Fondsenwerving	520
----------------	-----

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar rekeningnummer 49.55.27.521 t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom van de belasting aftrekbaar.